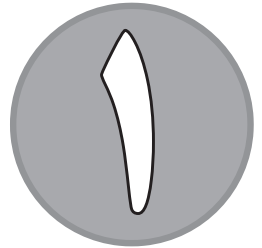

دفترچه شماره (۱)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۱۰/۷

آزمون ۷ دی ماه ۱۴۰۳

(آزمون هدیه)

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۴۰ سؤال در ۴۵ دقیقه

ساعت ۸ تا ۸:۴۵ صبح

نام درس	معمولاً دانش‌آموزان در هر رده تراز به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰	۶۲۵	۵۵۰	۴۷۵	۴۰۰	
ریاضی و آمار	۶	۴	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
علوم و فنون ادبی	۶	۵	۳	۲	۱	
جامعه‌شناسی	۸	۷	۵	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	ریاضی و آمار (۳)	۱۰	۱	۱۰	۱۵
۲	اجباری	علوم و فنون ادبی (۳)	۲۰	۱۱	۳۰	۲۰
۳	اجباری	جامعه‌شناسی (۳)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰

فیلم‌های تحلیل آموزشی آزمون

برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، آروین حسینی، امیر زراندوز، رحیم مشتاق نظم، نیکو دکامین
علوم و فنون ادبی	محمد ابوالحسنی، سید علیرضا احمدی، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، سجاد غلام پور سیوکی، یاسین مهدیان، رضا نوروز بیگی
جامعه‌شناسی	زینب آذری، ریحانه امینی، کوثر شاه حسینی، فاطمه صفری، سید محمد مدنی دینانی، محمد مهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	محمود بادربین، ولی برجی، مجید بیگلری، بهروز حیدریکی، حمیدرضا قائدامینی، احسان کلاته‌عربی، علی محسن‌زاده
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، محمد علی خطیبی بایگی، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، امیر حسین کاروین، علی محمد کریمی، ملیحه گرجی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه	سبا جعفرزاده صابری، کیمیا طهماسبی، الهه فاضلی، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	محمد ابوالحسنی	محمد ابوالحسنی	سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاه حسینی	کوثر شاه حسینی	تینا شمسی	سجاد حقیقی پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	احسان کلاته‌عربی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	امیر حسین کاروین	امیر حسین کاروین	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	امیر حسین کاروین	امیر حسین کاروین	امیر محمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمد علی مرتضوی
مسئول دفترچه	امیر حسین کاروین
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

آمار و احتمال
الگوهای خطی
(مدل سازی و دنباله)
صفحه‌های ۱ تا ۶۰

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

ریاضی و آمار (۳)

۱- **نهایی** با حروف کلمه «ولایت» و بدون تکرار حروف، چند کلمه ۵ حرفی می‌توان نوشت که با حرف «ل» شروع شود؟

- ۲۴ (۱)   ۱۲۰ (۲)   ۶۴ (۳)   ۱۲۸ (۴)

۲- **نهایی** مجموعه $\{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$ چند زیرمجموعه ۴ عضوی شامل عدد ۵ دارد؟

- ۳ (۱)   ۲۰ (۲)   ۱۰ (۳)   ۳۵ (۴)

۳- **نهایی** جعبه‌ای شامل ۸ سیب سالم و ۴ سیب لکه‌دار است، ۲ سیب را به‌طور تصادفی انتخاب می‌کنیم، احتمال آنکه هر دو سیب سالم یا هر دو سیب لکه‌دار باشند، کدام است؟

- $\frac{15}{35}$ (۱) $\frac{17}{33}$ (۲) $\frac{17}{33}$ (۳) $\frac{15}{35}$ (۴)

۴- **نهایی** کدام گزینه نادرست است؟

(۱) A و B دو پیشامد در فضای نمونه S هستند، اگر $A \cap B = \emptyset$ باشد، دو پیشامد A و B ناسازگارند.

(۲) فضای نمونه‌ای پرتاب یک تاس و دو سکه ۱۰ عضو دارد.

(۳) نتیجه حل معادله $(x+1)^2 = 0$ یک پدیده قطعی است.

(۴) پیشامد A' زمانی رخ می‌دهد که پیشامد A رخ ندهد.

۵- **نهایی** پنج پرچم مختلف را به ۵ میله با شماره‌های ۱ تا ۵ نصب کرده‌ایم. چنانچه این پرچم‌ها به‌طور تصادفی کنار هم قرار گیرند، احتمال اینکه پرچم‌ها با شماره‌های زوج در مکان‌های زوج قرار بگیرند، کدام است؟

- $\frac{1}{5}$ (۱) $\frac{1}{10}$ (۲) $\frac{1}{9}$ (۳) $\frac{1}{4}$ (۴)

۶- **نهایی** یک تاکسی دارای ۵ سرنشین است. احتمال آن که هر ۵ نفر دقیقاً در یک روز (شنبه، یکشنبه، ...) از هفته متولد شده باشند، کدام است؟

- $(\frac{1}{7})^5$ (۱) $(\frac{1}{7})^4$ (۲) $(\frac{1}{5})^4$ (۳) $(\frac{1}{5})^7$ (۴)

محل انجام محاسبات

۷- **نهایی** دو مدرسه ۱ و ۲ هر یک ۴۰۰ دانش‌آموز دارند. در این آزمون نسبت به آزمون قبلی کانون فرهنگی آموزش، مدرسه (۱)، ۳۰۰ درصد و مدرسه (۲)، ۳۵ درصد افزایش تراز داشتند. در این صورت:

درصد افزایش تراز داشتند. در این صورت:

الف) متغیر میزان پیشرفت تراز دانش‌آموزان چه نوع متغیری است؟

ب) اکنون وضعیت درسی کدام مدرسه بهتر است؟

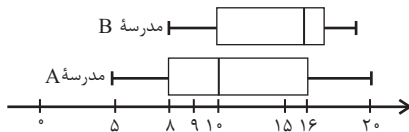
(۲ الف کمی، ب) مدرسه (۲)

(۱ الف کمی، ب) مدرسه (۱)

(۴ الف کمی، ب) نمی توان گفت.

(۳ الف کیفی، ب) نمی توان گفت.

۸- **نهایی** نمودار جعبه‌ای داده‌های مربوط به نمرات ریاضی مقطع دوازدهم انسانی در دو مدرسه به صورت زیر است. کدام گزینه همواره درست است؟

(۱) میانگین نمرات ریاضی دو مدرسه برابر است.

(۲) بهترین نمره ریاضی مربوط به مدرسه B است.

(۳) به طور تقریبی می توان گفت ۲۵ درصد دانش‌آموزان مدرسه A در درس ریاضی نمره‌ای کم‌تر از همه دانش‌آموزان مدرسه B گرفته‌اند.

(۴) چارک اول نمرات ریاضی مدرسه A برابر میانه نمرات ریاضی مدرسه B است.

۹- **نهایی** با توجه به دنباله‌های $a_n = \frac{\lambda - n}{n + 2}$ و $b_n = \left(\frac{1}{p}\right)^{n-1}$ حاصل $a_4 + b_3$ کدام است؟

(۴) $\frac{11}{12}$

(۳) $\frac{9}{10}$

(۲) $\frac{5}{6}$

(۱) $\frac{3}{4}$

۱۰- **نهایی** با توجه به $a_{n+1} = \begin{cases} a_n + \frac{n}{2} & , n \text{ زوج} \\ 2a_n + 2n & , n \text{ فرد} \end{cases}$ و $a_1 = 8$ مقدار a_3 کدام است؟

(۴) ۲۰

(۳) ۱۹

(۲) ۱۸

(۱) ۱۷

علوم و فنون ادبی (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

علوم و فنون ادبی (۳):
فصل‌های یکم و دوم
صفحه‌های ۱۰ تا ۶۵

وقت پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

۱۱- **تهایی** تمام ابیات کدام گزینه شامل موضوعات مطرح در شعر دوره بیداری هستند؟

- (الف) به هیچ مبحث و دیباچه‌ای قضا ننوشت
(ب) تن آدمی شریف است به جان آدمیت
(ج) در سایه استبداد پژمرده شد آزادی
(د) از گرسنگی مرد رعیت به جهنم
(ه) بیاتا جهان را به بد نسپریم
- (۱) الف - ب - ه (۲) الف - ج - د (۳) ب - د - ه (۴) ج - د - ه

۱۲- **تهایی** کدام عبارت معرف «فرخی یزدی» است؟

- (۱) عرصه هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت.
(۲) تحت تأثیر شاعران گذشته به‌ویژه مسعود سعد و سعدی بود. آشنایی با سعدی طبع او را شکوفا ساخت.
(۳) وی در طنز، هجو و هزل چیره‌دست بود و از شعرهای غربی ترجمه‌های منظوم پدید آورده است.
(۴) شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن بود، در بیداری مردم بسیار مؤثر بود.

۱۳- **تهایی** نام پدیدآورندگان آثار زیر در کدام گزینه به‌درستی ذکر نشده است؟

- (۱) سبک‌شناسی: ملک‌الشعرا / ای قلم: اشرف‌الدین گیلانی / سه تابلوی مریم: میرزاده عشقی
(۲) بهار: یوسف اعتصامی / داستان باستان: حسن خان بدیع / چرند و پرند: علامه دهخدا
(۳) شمس و طغرا: محمدباقر میرزا خسروی / نوبهار: ملک‌الشعرا / منشآت: قائم مقام فراهانی
(۴) گنجینه نشاط: نشاط اصفهانی / خداوندنامه: صبای کاشانی / دانشکده: یوسف اعتصامی

۱۴- **تهایی** همه موارد بیان شده در گزینه ... مربوط به شعر دوره بیداری هستند.

- (۱) سادگی و روانی زبان - رواج مسائل اخلاقی - پدیدآوردن نوآوری در عرصه تخیل
(۲) کم‌رونق‌شدن غزل‌سرایی - ورود واژگان فرنگی - کلی‌نگری و ذهنیت‌گرایی
(۳) کم‌توجهی کاربرد جمله‌ها - رونق اصطلاحات موسیقی در شعر - رونق طنز سیاسی-اجتماعی
(۴) رونق مضامین سیاسی و اجتماعی - درنظرداشتن تخیلات شعرای پیشین - ادامه‌یافتن بعضی از قالب‌های شعری گذشته

۱۵- **تهایی** همه موارد درباره شاعران دوره بازگشت «کاملاً» درست است؛ به‌جز:

- (۱) شهرت اصلی میرزا عبدالوهاب نشاط، به‌خاطر غزل‌سرایی اوست؛ هر چند وی در قصیده طبع‌آزمایی کرده است و قصاید بلندی هم دارد.
(۲) بیت «به نام خداوند بینش‌نگار / خردآفرین، آفرینش‌نگار» سروده پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص‌ترین شاعر این دوره می‌باشد.
(۳) از آثار صبای کاشانی، می‌توان خداوندنامه (که حماسه‌ای مذهبی است) و کتاب منثور گلشن صبا را که تقلیدی از سعدی است، نام برد.
(۴) نشاط اصفهانی، علاوه بر نظم، در نثر نیز چیره‌دست و ماهر بود و گنجینه نشاط، مجموعه آثار منظوم و منثور اوست.

۱۶- **نهایی** بر اساس ویژگی‌های سبکی، کدام بیت مربوط به سبک دوره بیداری نمی‌باشد؟

(۱) همانا کیفر و مهر خداوندی که هستی تو	به یک جا گرم بادافره، به یک جا گرم پاداشن
(۲) بنده قلم دستم است و دست شماها	آهن و سنگ است ای کلانمدی‌ها
(۳) داغ ————— داغ ————— را ز دل	بسترد کان واجب است این مستحب
(۴) چون که بی‌رنگی اسیر رنگ شد	موسی‌ای با موسی‌ای در جنگ شد

۱۷- **نهایی** آرایه‌های درج‌شده در مقابل کدام بیت از ابیات زیر، کاملاً درست نیست؟

(۱) خاک کوی او خوهم کز هر سوش	باد جوی مولیان آید همی (تضمین - جناس ناهمسان)
(۲) شمع آمد و گفت چون مرا نیست قرار	از پنبه نفس زخم چو حلاج از دار (تلمیح - استعاره)
(۳) به که سر بر سر بالین سلامت بنهم	چند از پهلوی من سینه بستر سوزد (مراعات نظیر - تلمیح)
(۴) جواب آن غزل است این که خواجه حافظ گفت	مرا به میکده بر، در خم شراب انداز (جناس - تضمین)

۱۸- **نهایی** آرایه‌های ذکرشده در مقابل همه ابیات «کاملاً» درست است؛ به جز:

(۱) گفته‌ای نیست گرفتار مرا آزادی	نه که هرکس که گرفتار تو شد آزاد است (تضاد، تکرار)
(۲) چشم زاهد به شناسایی سر رخ و زلف	دیدن روز و شب اعمی (کور) مادرزاد است (تناقض، لف و نشر)
(۳) خیز و از شعله می آتش نمرود افروز	خاصه اکنون که گلستان ارم شداد است (تلمیح، جناس)
(۴) سیل کهسار خم از میکده در شهر فتاد	وای بر خانه پرهیز که بی‌بنیاد است (مراعات نظیر، تشبیه)

۱۹- **نهایی** آرایه‌های بیت زیر کدام‌اند؟

- «با که این نکته توان گفت که آن سنگین دل
(۱) پارادوکس، جناس تام، مجاز، تضاد	کشت ما را و دم عیسی مریم با اوست»
(۲) کنایه، تکرار، مجاز، جناس تام	
(۳) جناس تام، کنایه، پارادوکس، تلمیح	
(۴) تکرار، تلمیح، تشخیص، تضاد	

۲۰- **نهایی** نوع «لف و نشر» در کدام گزینه متفاوت است؟

(۱) جان و دل ولی و عدوی تو روز و شب	از وعده و وعید تو پر نور و نار باد
(۲) ای صاحبی که از رقم مهر و کین تو	در کاینات نسخه سود و زیان رسید
(۳) صنم اندر بلد کفر پرستند و صلیب	زلف و روی تو در اسلام صلیب و صنم‌اند
(۴) زلف مشکین حلقه‌اش بر روی گلگون بسته‌اند	من ندانم روز و شب با یکدگر چون بسته‌اند

۲۱- **نهایی** همه آرایه‌های ادبی کدام گزینه در بیت زیر دیده می‌شود؟

«ترگس همی رکوع کند در میان باغ / زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی»

- (۱) تشخیص - تلمیح - لف و نشر
(۲) تضمین - استعاره - تضاد
(۳) تناسب - استعاره - تلمیح
(۴) مراعات نظیر - متناقض نما - تشخیص

۲۲- **نهایی** وزن ناهمسان کدام بیت در کمانک مقابل آن نادرست نوشته شده است؟

- (۱) درد عشقی کشیده‌ام که می‌پرس / ز جر هجری چشیده‌ام که می‌پرس (فاعلاتن مفاعیلن فعولن)
(۲) فریاد که در رهگذر آدم خاکی / بس دانه فشاندند و بسی دام تنیدند (مفعول مفاعیلن مفاعیلن فعولن)
(۳) بیچارگی ورا چو دیدند / در چاره گری زبان کشیدند (مفعول مفاعیلن فعولن)
(۴) آمد سوی کعبه سینه پر جوش / چون کعبه نهاد حلقه در گوش (مستفعل فاعلاتن فعولن)

۲۳- **نهایی** کدام ابیات دارای وزن یکسانی هستند؟

- (الف) دل گفت له الحمد که بگذشتم از آن خوف / جان گفت له الفضل که وارستم ازین بند
(ب) گفتم به خط تو جانب ما را گیر / آن هم طرف روی نکوی تو گرفت
(ج) بس عقل عیسوی که ز مشکین صلیب او / ز نار بندد ارچه فلک طیلسان اوست
(د) گیرم که عروس غم تو نامزد ماست / وصل تو ز ما خط تبری چه ستاند؟
(ه) شروانت که مار آمد بی‌رنج رها کردی / تبریز که گنج آمد بی‌مار نگه‌دارش
- (۱) الف، ب (۲) الف، د (۳) ج، ه (۴) ب، د

۲۴- **نهایی** وزن کدام مصراع در کمانک مقابل آن درست آمده است؟

- (۱) نه مهر راست زوال و نه شوق راست، نهایت (مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فعولن)
(۲) زنده شود هر که پیش دوست بمیرد (مفعول فاعلاتن مفاعیلن فاعولن)
(۳) جز گوش تو نشنود حدیث من (مستفعل فاعلاتن فعولن)
(۴) آن سرو دو صد گلشن و گلزار مرا یافت (مفعول مفاعیلن مفاعیلن فعولن)

۲۵- **نهایی** تعداد اختیارات شاعری زبانی در همه ابیات درست است؛ به جز:

- (۱) همه عمر در فراق بگذشت و سهل باشد / اگر احتمال دارد به قیامت اتصالی (۲)
(۲) تو هم این مگوی سعدی که نظر گناه باشد / گنه است برگرفتن نظر از چنین جمالی (۳)
(۳) چه خوش است در فراقی همه عمر صبر کردن / به امید آن که روزی به کف اوفتد وصالی (۳)
(۴) که نه امشب آن سماع است که دف خلاص یابد / به تپانچه‌ای و بربط برهد به گوشمالی (۲)

۲۶- **نهایی** در کدام بیت، اختیار زبانی «تغییر مصوت کوتاه به بلند و تغییر مصوت بلند به کوتاه» صورت گرفته است؟

- (۱) داغ محبت است و بس خانه فروز جان و دل
  - (۲) باده عقل سوز را داروی بیهوشی مزین
  - (۳) آن شکرین لبی که من ناله از او چو نی کنم
  - (۴) سوخت بساط هستیم ریخت بنای طاقتم
- نیست ز روزن دگر روشنی این سرای را
نیست به سرمه حاجت آن چشم جنون فزای را
غوطه به زهر می دهد طوطی خوش نوای را
چند پر از نفس دهم آه شکسته پای را

۲۷- **نهایی** در کدام ابیات هر دو نوع تغییر کمیت مصوت مشهود است؟

- (الف) چو آهوی مستان همه شیرگیر
  - (ب) قاضی شهر عاشقان باید
  - (ج) مبادا که آن جادوی نابه کار
  - (د) این دردها که بر دل خاقانی آمده است
- ز ابرو کمان کرده وز غمزه تیر
که به یک شاهد اختصار کند
بیاید ز جانست برآرد دمار
یک یک نگر که بهر دوا می فرستمت
- (۱) الف - ب   (۲) ب - ج   (۳) الف - د   (۴) ج - د

۲۸- **نهایی** مفهوم کدام بیت با ابیات سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) درنیابد حال پخته هیچ خام
  - (۲) زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست
  - (۳) برو ای زاهد و بر دردکشان خرده مگیر
  - (۴) راز درون پرده ز نردان مست پرس
- پس سخن کوتاه باید والسلام
در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست
که ندادند جز این تحفه به ما روز الست
کاین حال نیست زاهد عالی مقام را

۲۹- **نهایی** کدام دو بیت با یکدیگر قرابت معنایی دارند؟

- (۱) آبی تر از آنیم که بی رنگ بمیریم
  - (۲) شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید
  - (۳) از پی آن تا یکی گوهر به دست آرد مگر
  - (۴) دی شیخ با چراغ همی گشت گرد شهر
- از شیشه نبودیم که با سنگ بمیریم
که تا ز پای نیفتیم تا که پا و سری است
مگر مساحت رنج مرا حساب کنید
نالد این رنجور کم افزون کنید
ننگری تا چند مایه رنج بیند کوهکن
کوه ما سینه ما ناخن ما تیشه ما
کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست
زاغند و زاغ را روش کبک آرزوست

۳۰- **نهایی** مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- (۱) اهریمن استبداد، آزادی ما را کشت
  - (۲) عمرها در طلب شاهد آزادی و عدل
  - (۳) بندگان را نبود جز غم آزادی و من
  - (۴) هر سر به هوای سر و سامانی و ما را
- نه صبر و سکون جایز، نه حوصله باید کرد
سر قدم ساخته تا ملک فنا تاخته ایم
پادشاهی کنم از بنده خویشم خوانی
در دل به جز آزادی ایران هوسی نیست

درس‌های اول تا پنجم
صفحه‌های ۵۳ تا ۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

جامعه‌شناسی (۳)

۳۱- **نهایی** کدام گزینه با متن زیر مرتبط نیست؟

«فرض کنید به پیشنهاد دوستی به یک مهمانی دعوت شده‌اید که در آن کسی را نمی‌شناسید. در چنین موقعیتی دقت و احتیاط شما بیشتر می‌شود.»

(۱) در کنش‌های روزمره، آگاهی‌ها و دانش‌هایی وجود دارد که به سبب عادت از نظر انسان پنهان می‌مانند.

(۲) کنش انسان وابسته به آگاهی است، ولی انسان اغلب از نقش این آگاهی در زندگی خود غافل است.

(۳) اگر آگاهی‌ها و دانسته‌ها در جهان اجتماعی وجود نداشته باشد، به تدریج جهان اجتماعی دیگری شکل خواهد گرفت.

(۴) انسان در مجموعه‌ای از آگاهی‌ها و دانش‌ها با دیگران سهیم و شریک است که این نوع دانش، دانش عمومی نامیده می‌شود.

۳۲- **نهایی** چند مورد از عبارات زیر نادرست است؟

- شناخت کنش انسان بدون فهم هدف و معنای آن غیرممکن است.

- علوم اجتماعی، کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند.

- موضوع علوم انسانی، عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است.

- روانشناسی نمونه‌ای از علوم انسانی و جامعه‌شناسی نمونه‌ای از علوم اجتماعی است.

- رویکردی که روش علوم انسانی و علوم اجتماعی را متفاوت ارزیابی می‌کند، روش علوم اجتماعی را غیرتجربی و روش علوم انسانی را تجربی قلمداد می‌کند.

۴ (۴)

۱ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

۳۳- **نهایی** به ترتیب، کدام گزینه از فواید علوم طبیعی است، اما فایده علوم اجتماعی نیست؟

(۱) طبیعت و قوانین آن را مطالعه می‌کند. - ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و همچنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی‌اند.

(۲) به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آنها را می‌دهد. - با کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی می‌تواند تأثیر اجتماعات بر

زندگی ما را توضیح دهند.

(۳) ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارند. - به افزایش همدلی و همراهی انسان‌ها کمک می‌کنند.

(۴) به انسان‌ها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. - فضیلت، عدالت، سعادت و راه صحیح زندگی را می‌شناسد

و درباره کنش‌های خوب و بد انسان‌ها داوری می‌کند.

۳۴- **نهایی** به ترتیب، هر یک از عبارات زیر با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوت در علوم اجتماعی

- شکل‌گیری سه رویکرد متفاوت در جامعه‌شناسی

- بررسی ساختار اجتماعی

(۱) ابعاد مختلف زندگی اجتماعی انسان - دوری و نزدیکی به علوم اجتماعی - جامعه‌شناسی کلان

(۲) برداشت‌های مختلف افراد از پدیده‌های اجتماعی - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی - جامعه‌شناسی خرد

(۳) ابعاد مختلف زندگی اجتماعی انسان - دوری و نزدیکی به علوم طبیعی - جامعه‌شناسی کلان

(۴) برداشت‌های مختلف افراد از پدیده‌های اجتماعی - دوری و نزدیکی به علوم اجتماعی - جامعه‌شناسی خرد

۳۵- **نهایی** به ترتیب، تعریف واژگان زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- تبیین

- هم‌تغییر

- پوزیتیویسم

(۱) بیان چرایی یک پدیده - تغییر در یک پدیده اجتماعی همراه با تغییر در پدیده دیگر - وحدت روش علوم

(۲) بیان چگونگی یک پدیده - تغییر در یک پدیده اجتماعی همراه با تغییر در پدیده دیگر - وحدت موضوع علوم

(۳) بیان چرایی یک پدیده - تغییر در یک پدیده اجتماعی همراه با تغییر در پدیده دیگر - وحدت موضوع علوم

(۴) بیان چگونگی یک پدیده - تغییر در یک پدیده اجتماعی مستقل از پدیده‌های دیگر - وحدت روش علوم

۳۶- **نهایی** به ترتیب، علت هر یک از عبارت‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف) علاقه‌مند شدن جامعه‌شناسان برای برجسته کردن شباهت‌های جامعه با بدن انسان

ب) برگزیدن نام «فیزیک اجتماعی» برای جامعه‌شناسی توسط آگوست کنت

پ) تقلیل دادن انسان‌ها به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی

(۱) همانند بودن پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی - محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی - یکسان دانستن طبیعت و جامعه

(۲) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی - تلاش جامعه‌شناسی برای نزدیک شدن به علوم طبیعی به ویژه علم فیزیک - یکسان دانستن طبیعت و

جامعه

(۳) همانند بودن پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی - تلاش جامعه‌شناسی برای نزدیک شدن به علوم طبیعی به ویژه علم فیزیک - عدم تصور

جامعه به عنوان دستاوردی انسانی

(۴) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی - محدود دانستن دانش علمی به دانش تجربی - عدم تصور جامعه به عنوان دستاوردی انسانی

۳۷- **تهایی** «اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم» و «برگزاری جشنواره‌های زیبایی در روزگار ما»، نشان‌دهنده چیست و با کدام یک از

پیامدهای نادیده گرفتن کنش مرتبط است؟

(۱) تأکید بر امور قابل مشاهده - سقوط ارزش‌ها

(۲) تأکید بر امور قابل مشاهده - افول معانی

(۳) نادیده گرفتن معنای کنش - افول معانی

(۴) نادیده گرفتن معنای کنش - سقوط ارزش‌ها

۳۸- **تهایی** در متن زیر، چند مورد نادرست وجود دارد؟

«تأکید بیش از اندازه رویکرد تفسیری بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد. برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی، کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت. نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند.»

(۱) سه (۲) یک (۳) صفر (۴) دو

۳۹- **تهایی** کدام گزینه، جدول زیر را در ارتباط با دیدگاه وبر به‌درستی کامل می‌کند؟

محدود دانستن علم به علوم تجربی	الف	یکسان نبودن روش مطالعه پدیده‌های طبیعی و پدیده‌های اجتماعی
ب	انجام کار غیرعلمی با نام علم	ج

(۱) توصیف عقاید و ارزش‌های گروه‌های اجتماعی - تفهم را روش کاملی برای علوم اجتماعی می‌دانست. - رویکرد پوزیتیویستی

(۲) داوری درباره درست یا غلط بودن ارزش‌ها - تفهم را مقدمه و پیش‌نیاز روش علمی می‌دانست. - معنادار بودن کنش اجتماعی

(۳) تأیید تمامی عقاید اجتماعی و فرهنگی یک جامعه - تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی بر می‌شمرد. - بی‌ارزش بودن پدیده‌های اجتماعی

(۴) فهم و تشریح عقاید و ارزش‌ها - تجربه را به تنهایی دارای اعتبار می‌دانست. - یکسان نبودن پدیده‌های اجتماعی و پدیده‌های طبیعی

۴۰- **تهایی** کدام گزینه در خصوص رویکرد تفسیری نادرست است؟

(۱) رویکرد تفسیری به‌دنبال یافتن معنای پدیده‌ها است و از درون به آن‌ها نگاه می‌کند.

(۲) قوم‌نگاری از جمله روش‌هایی است که در این رویکرد به کار می‌رود.

(۳) هدف این رویکرد، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی است.

(۴) موضوع مورد توجه در رویکرد تفسیری، کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها است.

کتاب‌های آیة انسانیت را

پیمانانای تهرین کنید

فصل
در
عربی
مجموعه
کتاب‌ها

۸۴۵۱

www.kanoon.ir

www.kanoonbook.ir

Telegram: @konkur_in

دفترچه شماره (۲)

صبح جمعه

۱۴۰۳/۱۰/۷

آزمون ۷ دی ماه ۱۴۰۳

(آزمون هدیه)

آزمون اختصاصی
دوازدهم انسانی

۴۰ سؤال در ۴۵ دقیقه

ساعت ۸:۴۵ تا ۹:۳۰ صبح

نام درس	معمولاً دانش آموزان در هر رده ترازوی به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ می‌دهند.					این قسمت را قبل از شروع آزمون پر کنید
	۷۰۰۰	۶۲۵۰	۵۵۰۰	۴۷۵۰	۴۰۰۰	
عربی، زبان قرآن	۶	۵	۳	۲	۱	شما به چند سؤال از هر ۱۰ سؤال پاسخ خواهید داد؟
تاریخ و جغرافیا	۷	۶	۴	۲	۱	
فلسفه	۶	۵	۳	۲	۱	

عنوان مواد امتحانی گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد، شماره سؤالات و مدت پاسخ‌گویی

ردیف	وضعیت پاسخ‌گویی	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخ‌گویی (به دقیقه)
۱	اجباری	عربی، زبان قرآن (۳)	۱۰	۴۱	۵۰	۱۵
۲	اجباری	تاریخ (۳)	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰
۳	اجباری	جغرافیا (۳)	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰
۴	اجباری	فلسفه دوازدهم	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰

عربی زبان قرآن (۳)

باسخ گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش آموزان اجباری است.

وقت پیشنهادی: ۱۵ دقیقه

من الأشعار المنسوبة إلى
الإمام علي (ع)
الوجه النافع والوجه المضر
درس‌های ۱ و ۲
صفحه‌های ۱ تا ۳۶

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة من أو إلى العربية (۴۱ - ۴۶)

۴۱- ﴿وَمَا أْبْرَأُ نَفْسِي إِنْ النَّفْسَ لَأَمَّارَةً بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾:

- ۱) و نفسم را بی‌گناه نشمردم؛ زیرا نفس بسیار امرکننده به بدی است، مگر اینکه پروردگارم رحم کند، قطعاً پروردگارم بخشنده و مهربان است!
- ۲) نفس خویش را از گناهان تبرئه نمی‌کنم چرا که نفسم بسیار امرکننده به بدی‌هاست، مگر اینکه پروردگارم رحم کند، زیرا او بخشاینده مهربان است!
- ۳) نفس خود را بی‌گناه نمی‌شمارم؛ برای اینکه نفس بسیار فرمان‌دهنده به بدی است، مگر اینکه پروردگار بخشنده و مهربانم بر من رحم کند!
- ۴) نفسم را بی‌گناه نمی‌شمارم؛ زیرا نفس بسیار دستوردهنده به بدی است، مگر اینکه پروردگارم رحم کند، همانا پروردگارم بخشنده و مهربان است!

۴۲- ﴿«العالم الأكبر الذي قد انطوى فينا يدعونا إلى التفكر. فالتفكر فيه يعطينا دواءً مفيداً نتخلص به من داء الجهل المهلك!»:

- ۱) درونمان جهان بزرگتری به هم پیچیده شده است که دعوتگر ما به تفکر است. پس فکر کردن درباره آن، دارویی مفید به ما می‌دهد که موجب رهایی ما از بیماری هلاک‌کننده نادانی می‌شود!
- ۲) جهان بزرگتری که درونمان به هم پیچیده شده است، ما را به فکر کردن فرا می‌خواند. پس اندیشیدن درباره آن به ما دارویی سودمند می‌دهد که با آن از بیماری گشنده نادانی رهایی می‌یابیم!
- ۳) جهان بزرگتری درونمان به هم پیچیده شده است و آن ما را به فکر کردن فرا می‌خواند. پس تفکر درباره آن به ما دارویی سودمند می‌دهد که به وسیله آن از بیماری مهلک نادانی خلاص می‌شویم!
- ۴) درونمان جهان بزرگتری به هم پیچیده شده است و آن ما را به فکر کردن دعوت می‌کند. پس اندیشیدن درباره آن، دارویی مفید به ما می‌دهد که ما را از بیماری گشنده نادانی رها می‌سازد!

۴۳- ﴿«كَأَنَّ الْمُشْتَرِيَ مُتَرَدِّدٌ فِي شِرَاءِ هَذِهِ الْبَضَائِعِ؛ وَلَكِنَّ الْبَائِعَ عَازِمٌ عَلَى بَيْعِهَا!»:

- ۱) مثل اینکه خریدار در خرید کالا مردد بود، ولی فروشنده بر فروش آن مصمم‌تر بود!
- ۲) انگار فروشنده در فروش این کالاها مردد است، ولی خریدار بر خرید آن‌ها مصمم است!
- ۳) گویا مشتری در خرید این کالاها مردد است، ولی فروشنده مصمم بر فروش آن‌ها است!
- ۴) گویی مشتری در خرید این کالا دودل است، ولی فروشنندگان مصمم بر فروش آن هستند!

۴۴- ﴿«رُؤَسَاءُ شَرَكَاتِ الْبِنَاءِ كَانُوا مُشْتَاقِينَ لِاسْتِخْدَامِ الدِّيْنَامِيْتِ لِأَنَّهُ يُسَهِّلُ الْأُمُورَ الصَّعْبَةَ!»:

- ۱) رؤسای شرکت‌های ساختمان‌سازی به منظور به کار بردن دینامیت اشتیاق داشتند، چرا که آن امور دشوار را ساده‌تر می‌کند!
- ۲) برای به کار گرفتن دینامیت، رؤسای شرکت‌های ساخت‌وساز اشتیاق نشان دادند، زیرا آن کارهای سخت را ساده می‌نماید!
- ۳) رؤسای شرکت‌های ساختمان‌سازی برای به کار بردن دینامیت مشتاق بودند، زیرا که آن امور سخت را سهل می‌کند!
- ۴) رؤسای شرکت‌های ساختمانی برای به کار گرفتن دینامیت اشتیاق دارند، چه آن کارهای سخت را ساده‌تر می‌کند!

۴۵- **تهای** «هم‌میهنان در زمینه‌های مختلف برای آباد کردن کشور، امیدوارانه تلاش می‌کنند!»؛ عین الصّحیح:

- (۱) المواطنون يحاولون في المجال المختلف لإعمار البلاد أملين!
- (۲) يحاول المواطنون في المجالات المختلفة لإعمار البلاد راجين!
- (۳) يسعى المواطنون الرّاجون في المجالات المختلفة أن يعمروا البلاد!
- (۴) يسعونَ المواطنون في المجالات المختلفة و يعمرون بلادهم أملين!

۴۶- **تهای** عین الخطأ:

- (۱) قيمة كُلِّ امرئٍ ما يُحسِنه: ارزش هر انسانی به آن چیزی است که آن را به خوبی انجام می‌دهد!
- (۲) هل تَرَاهُمْ خُلِقُوا من فِضَّةٍ: آیا آنها را دیدی که از نقره آفریده شده‌اند؟
- (۳) لا علمَ لنا إلا ما عَلَّمْتنا: جز آنچه به ما یاد داده‌ای، هیچ دانشی نداریم!
- (۴) رُؤساءُ الشَّرِكاتِ أقبلوا على شِراءِ الدینامیتِ: رئیس‌ان شرکت‌ها به خرید دینامیت روی آوردند!

۴۷- **تهای** عین الخطأ فی ضبط حركات الحروف:

- (۱) إِنَّمَا النَّاسُ لَأَمٍّ و لَأَبٍّ!
- (۲) العفو عند القدرة حسن!
- (۳) أعقلُ الناسِ أنظرهم في العواقب!
- (۴) و لاتهنوا و لاتحزنوا و أنتم الأعلون!

۴۸- **تهای** عین ما يدلّ على الرجاء:

- (۱) قُلْتُ لأخي: ليتني قد شاهدتُ أُمِّي و قَبَلْتُ يدها مرّةً أُخرى!
- (۲) لعلَّ فريق إيران يستطيع أن يفوز أمام نظيره السّعودي!
- (۳) قال الإمامُ عليّ (ع): اعْمَلْ لِدُنْيَاكَ كَأَنَّكَ تَعِيشُ أَبَدًا!
- (۴) لا أحدَ كَمِثْلِ الله يُحِبُّنا لكنَّ أَكثَرَ النَّاسِ لا يَعْلَمُونَ!

۴۹- **تهای** في أيّ عبارة لا يوجد من الحروف المشبّهة بالفعل؟

- (۱) لا نجاح لك لأنك تياس بعد كلّ فشل!
- (۲) ﴿فهذا يوم البعث و لکنکم کنتم لا تعلمون﴾
- (۳) يوم الأمس رأيتَه يقول يا ليتني حاولتُ طول السّنة الدّراسيّة!
- (۴) أيتها الطّالبات أتيتُ بكتاب مفيد لكنّ و فيه موضوعات رائعة!

۵۰- **تهای** عین العبارة التي تُبيّن كيفية الاسم عند وقوع الفعل:

- (۱) جعل الله لنا من كلّ ضيق في الحياة مخرجاً!
- (۲) كان الطّفل باكياً و يبحث عن أمّه قرب المنزل!
- (۳) رأيتُ صيادين نشيطين في شاطئ البحر!
- (۴) كان التلاميذ يستمعون إلى نصائح معلّمهم مُتفكرين في كلماته!

درس‌های ۱ تا ۶
صفحه‌های ۹۱ تا ۹۲

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

تاریخ (۳)

۵۱- **نهایی** در دوره معاصر کدام عامل به ترویج و توسعه روش تاریخ‌نگاری جدید در ایران کمک قابل توجهی کرد؟

- (۱) فراوانی و تنوع زیاد منابع و مدارک مکتوب در حوزه مطالعات تاریخی
- (۲) تأسیس دانشگاه و رواج آموزش تاریخ به‌عنوان یک رشته علمی در دوره معاصر
- (۳) بهره‌گیری از نتایج تحقیقات علمی چون باستان‌شناسی و زبان‌شناسی در مطالعه تاریخ
- (۴) دگرگونی بینش مورخان ایرانی در مواجهه با رویدادهای تاریخی

۵۲- **نهایی** کدام گزینه در ارتباط با روابط خارجی ایران در دوره افشاریه و زندیه نادرست است؟

- (۱) مهم‌ترین مسائل خارجی ایران در این دوره، برخوردهای سیاسی و نظامی با همسایگان غربی و شمالی بود.
- (۲) اختلافات با زمامداران عثمانی در این دوره منجر به عقد معاهده صلحی شد که تا اواخر حکومت کریم‌خان دوام آورد.
- (۳) دوره کریم‌خان، سرآغاز روابط بازرگانی و تجاری میان ایران با فرانسه و انگلستان بود.
- (۴) نادر برای انگلیسی‌ها معافیت‌های گمرکی در نظر گرفت و درصدد تشکیل نیروی دریایی برآمد.

۵۳- **نهایی** کدام گزینه از جمله مفاد عهدنامه‌ای است که پس از دور اول جنگ‌های ایران و روسیه میان دو کشور منعقد شد؟

- (۱) انتخاب رود اترک به عنوان مرز بین دو کشور
- (۲) تعهد ایران مبنی بر پرداخت ۵ میلیون تومان غرامت به روسیه
- (۳) محرومیت ایران از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر
- (۴) گسترش نفوذ اقتصادی روسیه بر نیمه شمالی کشور

۵۴- **نهایی** چرا اتحاد سیاسی و نظامی ایران و فرانسه در عهد قاجار چندان دوام نیاورد؟

- (۱) امتیاز کوش‌های باستان‌شناسی در ایران از انحصار کشور فرانسه خارج شد.
- (۲) ناپلئون تعهدات خود در برابر ایران را نقض کرد و با روسیه صلح کرد.
- (۳) سنگ‌اندازی‌های روس‌ها و انگلیسی‌ها و بی‌رغبتی فرانسه، ادامه رابطه را مختل کرد.
- (۴) حکومت ناپلئون بر فرانسه به سبب درگیری‌های مستمر با دولت‌های اروپایی از هم پاشید.

۵۵- **نهایی** کدام گزینه در خصوص تأسیس مراکز آموزشی جدید در دوره قاجار نادرست است؟

- (۱) برخی از زنان فاضل در این دوره در تأسیس مدارس جدید مشارکت داشتند.
- (۲) دارالفنون با هدف فراهم کردن شرایط سوادآموزی به فرزندان تمامی قشرهای مختلف جامعه تأسیس شد.
- (۳) بعد از تأسیس نخستین مدرسه‌های اروپایی و آمریکایی، مدارس جدیدی براساس روش‌های جدید تعلیم و تربیت عمومی ایجاد شد.
- (۴) غالب مدارس تازه تأسیس شده در این دوران، تفاوت‌های جدی با سبک تعلیم و تربیت در ایران اسلامی داشت.

۵۶- **نهایت** وضعیت اقتصادی - اجتماعی شهرهای ایران در دوره قاجار چگونه بود؟

- (۱) روحانیون به سبب دریافت وجوهات شرعی از حکومت وضعیت مناسبی داشتند.
- (۲) مساجد هسته اصلی نظام اجتماعی شهرها را در آن دوره تشکیل می دادند.
- (۳) بازار تقریباً محل فعالیت همه حرف و صنوف بود.
- (۴) شهرنشینان نوعی احساس تعلق و افتخار نسبت به موقعیت خود داشتند.

۵۷- **نهایت** کدام رویداد تاریخی، اولین جرقه نهضت مشروطه به شمار می رود؟

- (۱) اعتراضات مردمی علیه انتشار عکس مربوط به پوشیدن لباس روحانیت توسط موسیو نوژ بلژیکی در جشن بالماسکه
- (۲) تشکیل انجمن های مخفی توسط آیت الله بهبهانی و آیت الله شیخ فضل الله نوری علیه حکومت قاجار
- (۳) شلاق خوردن سه تن از علمای کرمان از عوامل حکومتی به دلیل مقابله آنها با فرقه شیخیه
- (۴) تجمع مردم تهران در مسجد شاه در اعتراض به گرانی کالاهای اساسی و حمله مأموران حکومتی به آنها

۵۸- **نهایت** کدام یک از روحانیون زیر در پیشبرد اهداف نهضت مشروطه همکاری نداشته است؟

- (۱) سید محمد طباطبایی - شیخ فضل الله نوری
- (۲) میرزا خلیل تهرانی - سید عبدالله بهبهانی
- (۳) شیخ عبدالله مازندرانی - محمد کاظم خراسانی
- (۴) حاج میرزا حسین - سید محمد طباطبایی

۵۹- **نهایت** کدام یک از گزاره های زیر، در ارتباط با وضعیت آغازین جنگ جهانی اول در جبهه غربی صحیح می باشد؟

- (۱) روس ها به سرعت بسیج شدند و از سقوط کشورشان توسط ارتش آلمان جلوگیری کردند.
- (۲) تمام نیرو و امکانات آمریکایی ها برای غلبه بر آلمان و نیروهای متحدین به کار گرفته شد.
- (۳) دولت عثمانی به متحدین پیوست، ولی در نهایت توسط نیروهای متفقین اشغال شد.
- (۴) روسیه به طرفداری از صرب ها به اتریش اعلان جنگ کرد.

۶۰- **نهایت** یکی از علل مهم سقوط دولت وثوق الدوله در ایران چه بود؟

- (۱) بی توجهی وی به مصوبات مجلس شورای ملی
- (۲) اعتراض اقشار مختلف مردم به قرارداد ۱۹۱۹ و مخالفت با آن
- (۳) مشکلات اقتصادی دولت او در شروع روی کار آمدن
- (۴) عدم حمایت بزرگان داخلی از اقدامات وثوق الدوله

جغرافیا (۳)

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.

درس‌های ۱ تا ۳
صفحه‌های ۱ تا ۵۸

وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

۶۱- **نهایی** در مقایسه سکونتگاه‌های شهری و روستایی، کدام گزینه بیانگر ویژگی‌های سکونتگاه روستایی است؟

- (۱) جمعیت کمتر - فعالیت‌های محدودتر در فضاهای گسترده‌تر
- (۲) فعالیت در بخش‌های بزرگ صنعتی - خدمات و تسهیلات محدودتر
- (۳) تراکم بیشتر جمعیت - فعالیت در بخش زراعت، جنگل‌داری، صید و شکار و ...
- (۴) تغییرات اجتماعی سریع‌تر - چشم‌اندازهای طبیعی بیشتر و گسترده‌تر

۶۲- **نهایی** کدام گزینه به «آستانه نفوذ» یک سکونتگاه اشاره دارد؟

- (۱) سطح شهرنشینی و سرعت آن در مناطق غربی کشور رو به افزایش است.
- (۲) افزایش جمعیت شهر تهران مسائل و مشکلات زیادی را بر کشور تحمیل خواهد کرد.
- (۳) میزان صنعتی‌شدن و توسعه کارخانه‌ها در شهر اصفهان باعث افزایش جمعیت شده است.
- (۴) به نظر می‌رسد که حداقل جمعیت متقاضی کالا و خدمات از شهر ملایر، ۱۵۰ هزار نفر است.

۶۳- **نهایی** ویژگی مهاجرت روستاییان به شهرها در سده‌های نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی کدام

است؟

- (۱) تدریجی، طولانی و همگام با تحولات صنعتی‌شدن
- (۲) مقطعی، سریع و پس از صنعتی‌شدن آن‌ها
- (۳) طی دوره‌های زمانی کوتاه، و سریع‌تر از رشد صنعتی
- (۴) پیوستگی و پس از اتمام تحولات مربوط به صنعتی‌شدن

۶۴- **نهایی** کدام عبارات درباره علل شهرنشینی سریع در ایران درست هستند؟

- (الف) توجه به صنایع مونتاژ و واردات کالا از کشورهای خارجی
- (ب) استفاده از درآمد نفتی و ایجاد زیرساخت‌ها و کارخانه‌ها در روستاها
- (ج) تقسیم نادرست زمین و حمایت‌نکردن دولت از کشاورزان در طرح اصلاحات ارضی
- (د) انهدام کشاورزی از طریق ادغام روستاهای هم‌جوار با یکدیگر

(۴) الف، ب

(۳) الف، ج

(۲) ج، د

(۱) ب، ج

۶۵- **نهایی** کدام گزینه از دلایل افزایش جمعیت شهری نمی‌باشد؟

- (۱) رشد مولید نسبت به مرگ و میرها در شهرها
- (۲) مهاجرت روستاییان به شهرها
- (۳) افزایش جمعیت برخی روستاها و تبدیل آن‌ها به نقاط شهری
- (۴) ساخت و ساز مسکن در اطراف شهرها

۶۶- **نهایی** کدام موارد از عبارات زیر درست هستند؟

- (الف) مهاجرت از روستا به شهر در کشورهای آسیایی، اروپایی و آمریکای شمالی، با توسعه صنعتی همگام نبودند.
 (ب) شهرگرایی روندی اقتصادی - اجتماعی است که طی آن شیوه زندگی شهرنشینان در بین روستاییان رواج می‌یابد.
 (ج) زنجیره‌ای از مادرشهرها، مگالاپلیس نام دارد که منطقه آبر شهری نیز خوانده می‌شود.
 (د) مگالاپلیس سئول - اینچون از نوع کهکشانی است.
 (ه) سرعت گسترش شهرنشینی در اروپا بیشتر از سایر نواحی است.

(۱) الف - ب - ه (۲) ج - د - الف (۳) ب - ج - د (۴) د - ه - الف

۶۷- **نهایی** براساس پدیده «وندالیسم شهری» و کاهش امنیت اجتماعی شهری، کدام مورد نادرست است؟

- (۱) به کمک هوشمندسازی شهری و امکانات آن از گسترش این پدیده جلوگیری می‌شود.
 (۲) برنامه‌ریزان شهری از طریق مبلمان شهری، گسترش این پدیده را کنترل می‌کنند.
 (۳) با برگزاری کارگاه‌های آموزشی می‌توان تا حدودی از پیشرفت آن جلوگیری نمود.
 (۴) با افزایش اسکان غیررسمی به‌ویژه زاغه‌نشینی، روند آن تشدید می‌شود.

۶۸- **نهایی** سازوکار سامانه اطلاعات جغرافیایی کدام است؟

- (۱) تعیین موقعیت جغرافیایی مکان‌ها با دریافت عکس‌های هوایی از طریق گیرنده‌های جی‌پی‌اس
 (۲) طبقه‌بندی و ترکیب داده‌های مربوط به دنیای واقعی براساس اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های موردنظر در قالب لایه‌هایی جداگانه
 (۳) به‌کارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در زمینه‌هایی چون حمل‌ونقل، مصرف انرژی، مدیریت ترافیک و ...
 (۴) شناسایی ظرفیت‌ها و تأثیر مناطق مختلف در پیشرفت و توسعه عمومی و طراحی روشی برای بهره‌مندی منطقی از محیط‌زیست

۶۹- **نهایی** کدام یک از مفاهیم زیر ماهیت جغرافیایی حمل‌ونقل را نشان می‌دهند؟

- (۱) برخورداری از اهمیت اقتصادی، زیست‌محیطی، اجتماعی و سیاسی و دفاعی
 (۲) نقش آفرینی در فعالیت‌های اقتصادی، واحدهای تولیدی، خدماتی و تجاری
 (۳) افزایش جمعیت، گسترش تجارت و اقتصاد جهانی، پیشرفت علم و فناوری
 (۴) مکان، موقعیت مکانی، مسافت، مبدأ و مقصد

۷۰- **نهایی** کدام یک از ویژگی‌های زیر از مزایای حمل‌ونقل جاده‌ای نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل است؟

- (الف) میزان مصرف سوخت و آلاینده‌گی محیط زیست
 (ب) استفاده برای رفتن به مناطق روستایی
 (ج) انعطاف در توقف بین ایستگاه‌ها و تعدد مسیرها
 (د) راحتی و تعداد مسافران

(۱) ب، ج (۲) الف، ج (۳) ب، د (۴) ج، د

درس ۱ تا ۶
صفحه‌های ۱ تا ۵۱

پاسخ‌گویی به سؤال‌های این درس برای همه دانش‌آموزان اجباری است.
وقت پیشنهادی: ۱۰ دقیقه

فلسفه دوازدهم

- ۷۱- **نهایی** هر یک از عبارات زیر به کدام‌یک از قدم‌های فهم «مغایرت وجود و ماهیت» مربوط است؟
الف) در کودکی از اشیایی می‌ترسیدیم که حال آن‌ها را می‌شناسیم و نمی‌ترسیم.
ب) در آزمایشگاه شیمی عناصر را ترکیب کرده و به ویژگی هر عنصر پی می‌بریم.
۱) قدم دوم - قدم سوم   ۲) قدم اول - قدم دوم   ۳) قدم دوم - قدم اول   ۴) قدم اول - قدم سوم
- ۷۲- **نهایی** حمل کدام‌یک از موارد زیر به دلیل نیاز دارد؟
۱) همه انسان‌ها، انسان هستند.
۲) دایره شکلی بدون زاویه است.
۳) همه انسان‌ها، حیوان‌اند.
۴) این فلز رسانای الکتریسیته است.
- ۷۳- **نهایی** کدام گزینه درباره «درختی که در جهان ذهن، چپستی آن را تصور می‌کنیم، اما در جهان خارج موجود نشده»، صحیح است؟
۱) رابطه آن نسبت به وجود، مانند رابطه مفهوم «مستطیل سه‌ضلعی» با وجود است.
۲) علت وجوددهنده به این درخت، حتماً یک واجب‌الوجود بالغیر است.
۳) واجب‌الوجود بالغیر شدن این ماهیت، در گرو یک عامل و علت بیرونی است.
۴) در صورت ترجیح کفه عدم نسبت به بودن، این ماهیت نسبت به وجود امتناع ذاتی پیدا خواهد کرد.
- ۷۴- **نهایی** وقتی با زدن کلید برق، اتاق روشن می‌شود ...
۱) تعاقب این دو حادثه باعث می‌شود حکم به علت بودن یکی برای دیگری کنیم.
۲) درک روشن شدن اتاق تنها از طریق عقل میسر است.
۳) برخلاف حواس، عقل علت روشن شدن اتاق را درک می‌کند.
۴) زمانی می‌توانیم برق را علت روشنایی بدانیم که تجربه به تأثیر و تأثر میان آن دو گواهی دهد.
- ۷۵- **نهایی** «برای باسواد شدن باید درس بخوانیم و برای تندرستی باید ورزش کنیم»، کدام گزینه به این عبارت اشاره ندارد؟
۱) با مشاهده حضور معلول می‌توان به وجود علت حکم کرد.
۲) میان هر علت با معلول خودش مناسبت خاصی حکم‌فرما است.
۳) نظم حاکم بر ارتباط و پیوستگی موجودات جهان را آشکار می‌کند.
۴) از هر علت تامه معلول مشخصی صادر می‌شود.
- ۷۶- **نهایی** کدام گزینه از نتایج پذیرش معنای چهارم اتفاق نیست؟
۱) قبول امکان وقوع یک حادثه بدون علت
۲) عدم اختلاف بین پذیرش این عقیده با لوازم علیت
۳) پذیرش رخ دادن یک واقعه بدون اطلاع قبلی ما
۴) اذعان به تأثیر میزان آگاهی فرد در پیش‌بینی حوادث
- ۷۷- **نهایی** کدام گزاره در برهان حرکت ارسطو درباره وجود خدا یافت نمی‌شود؟
۱) حرکت منوط به وجود محرک است.
۲) تسلسل محرک‌ها باطل است.
۳) هستی و وجود پیوسته ثابت است.
۴) در جهان سیورورت و شدن جریان دارد.
- ۷۸- **نهایی** کدام عبارت درست است؟
۱) کانت وجود خدا را از طریق نفس غیرمادی انسان اثبات می‌کند.
۲) به اعتقاد ویلیام جیمز، عمده دلایل وجود خدا تجربی هستند.
۳) هیوم براساس دلایل حسی - تجربی اثبات می‌کند که خدا وجود ندارد.
۴) به عقیده دکارت، تصور موجود نامتناهی نمی‌تواند از جانب موجود متناهی باشد.
- ۷۹- **نهایی** کدام تمثیل برای بیان برهان فارابی مبنی بر اثبات وجود خداوند، مناسب‌تر است؟
۱) مدیر یک شرکت، پرداخت وام را در صورت تأمین اعتبار و تأمین اعتبار را به شرط تصویب مجلس ممکن می‌داند.
۲) کسی که می‌خواهد روی کاغذ مطلبی بنویسد، علاوه بر قلم، کاغذ، مرکب و سایر عوامل، به اراده نیز نیازمند است.
۳) در دو کفه ترازو که در حالت استوا قرار دارد، سنگینی یک کفه نسبت به دیگری، نیازمند عاملی بیرونی است.
۴) فردی که دو لیوان یکسان آب در مقابلش قرار دارد، برای ترجیح یکی از دو لیوان بر دیگری، نیازمند علت است.
- ۸۰- **نهایی** کدام مثال از دیدگاه حکیمان مسلمان، در مورد نسبت وجود خدا و حیات معنوی و معناداری زندگی انسان درست‌تر است؟
۱) پذیرش حقیقی بودن «کارما» و سپس درست‌کاری به دلیل ترس از عواقب شوم اعمال بد.
۲) وجود امری ناشناخته در سوی دیگر هستی و گره خوردن اخلاقیات انسان به آن.
۳) ترس از طرد شدن توسط خانواده با وجود اطمینان به این که هرگز اتفاق نمی‌افتد.
۴) تلاش برای فرار از خشم ارواح خبیثه بدون توجه به وجود و عدم وجود این موجودات.

پاسخنامه

دوازدهم انسانی

۷ دی ماه ۱۴۰۳

فیلم تحلیل آموزشی آزمون امروز
برای مشاهده فیلم‌ها در سایت کانون، کد روبه‌رو
را با دوربین تلفن همراه خود اسکن کنید.

بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلمچی (وقف عام) ۶۴۶۳-۰۲۱

«تمام دارایی‌ها و درآمدهای بنیاد علمی آموزشی قلمچی وقف عام است بر گسترش دانش و آموزش»

پدید آورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی، آروین حسینی، امیر زراندوز، رحیم مشتاق نظم، نیکو دکامین
علوم و فنون ادبی	محمد ابوالحسنی، سید علیرضا احمدی، عزیز الیاسی پور، سعید جعفری، سجاد غلام پور سیوکی، یاسین مهدیان، رضا نوروز بیگی
جامعه‌شناسی	زینب آذری، ریحانه امینی، کوثر شاه حسینی، فاطمه صفری، سید محمد مدنی دینانی، محمد مهدی یعقوبی
عربی زبان قرآن	محمود بادربین، ولی برجی، مجید بیگلری، بهروز حیدریکی، حمیدرضا قائدامینی، احسان کلاته‌عربی، علی محسن‌زاده
تاریخ و جغرافیا	محمد ابوالحسنی، محمد علی خطیبی بایگی، علیرضا رضایی، فاطمه سخایی، امیر حسین کاروین، علی محمد کریمی، ملیحه گرجی، جواد میربلوکی، میلاد هوشیار
فلسفه	سبا جعفرزاده صابری، کیمیا طهماسبی، الهه فاضلی، علیرضا نصیری

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی و آمار	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	عباس مالکی	الهه شهبازی
علوم و فنون ادبی	محمد ابوالحسنی	محمد ابوالحسنی	سپیده فتح‌اللهی	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	کوثر شاه حسینی	کوثر شاه حسینی	تینا شمسی	سجاد حقیقی پور
عربی زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	احسان کلاته‌عربی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	امیر حسین کاروین	امیر حسین کاروین	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه	امیر حسین کاروین	امیر حسین کاروین	امیر محمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمد علی مرتضوی
مسئول دفترچه	امیر حسین کاروین
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروفچین و صفحه‌آرا	مهشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۳)

۱- گزینه «۱»

(نیکو دکامین)

حرف اول کلمه را «ل» انتخاب می‌کنیم و سپس برای سایر حروف داریم:

$$\frac{1}{1} \times \frac{2}{2} \times \frac{3}{3} \times \frac{4}{4} \times \frac{1}{1} = 24$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۴)

۲- گزینه «۲»

(نیکو دکامین)

چون زیرمجموعه ۴ عضوی باید شامل عدد ۵ باشد، پس باید ۳ عضو دیگر را از بین ۶ عضو باقی‌مانده انتخاب کنیم، پس:

$$\binom{6}{3} = \frac{6!}{3! \times 3!} = \frac{6 \times 5 \times 4}{3 \times 2 \times 1} = 20$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۸ تا ۱۱)

۳- گزینه «۳»

(مهمر بعیرایی)

$$n(S) = \binom{12}{2} = \frac{12!}{10! \times 2!} = \frac{12 \times 11}{2 \times 1} = 66$$

$$n(A) = \binom{8}{2} + \binom{4}{2} = \frac{8!}{6! \times 2!} + \frac{4!}{2! \times 2!} = 28 + 6 = 34$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{34}{66} = \frac{17}{33}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۷)

۴- گزینه «۴»

(مهمر بعیرایی)

فضای نمونه‌ای پرتاب یک تاس و دو سکه با توجه به اصل ضرب برابر است با:

$$6 \times 2 \times 2 = 24$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

۵- گزینه «۵»

(امیر زرندوز)

تعداد کل حالات برابر است با:

دو میله با شماره‌های ۲ و ۴ باید در مکان‌های زوج ۲ و ۴ قرار گیرند، پس ۳

میله فرد نیز باید در ۳ مکان فرد قرار بگیرند. در نتیجه:

$$n(A) = 2! \times 2! \Rightarrow P(A) = \frac{2! \times 2!}{5!} = \frac{2! \times 2!}{5 \times 4 \times 3!} = \frac{1}{10}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۹ تا ۲۷)

۶- گزینه «۲»

(آروین حسینی)

نفر اول می‌تواند در یکی از روزهای هفته به دنیا بیاید، اما نفرات بعدی در همان روزی که نفر اول به دنیا آمده، باید به دنیا آمده باشند:

$$n(A) = 7 \times 1 \times 1 \times 1 \times 1 = 7$$

$$n(S) = 7 \times 7 \times 7 \times 7 \times 7 = 7^5$$

تعداد کل حالات:

$$\Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{7}{7^5} = \frac{1}{7^4} = \left(\frac{1}{7}\right)^4$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۷- گزینه «۴»

(رحیم مشتاق‌نظم)

متغیر کمی است و چون گزارش درصد با گزارش تعداد همراه نیست، لذا در مورد وضعیت درسی دو مدرسه چیزی نمی‌توان گفت.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲۸ تا ۴۰)

۸- گزینه «۳»

(رحیم مشتاق‌نظم)

با توجه به این که کم‌ترین نمره مدرسه B برابر چارک اول مدرسه A است؛ پس به‌طور تقریبی می‌توان گفت ۲۵ درصد دانش‌آموزان مدرسه A در درس ریاضی نمره‌ای کم‌تر از همه دانش‌آموزان مدرسه B گرفته‌اند.

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۳۴ تا ۴۴)

۹- گزینه «۴»

(مهمر بعیرایی)

$$\frac{n=4}{a_4} \rightarrow a_4 = \frac{8-4}{4+2} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3}$$

$$\frac{n=3}{b_3} \rightarrow b_3 = \left(\frac{1}{2}\right)^{3-1} = \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow a_4 + b_3 = \frac{2}{3} + \frac{1}{4} = \frac{8+3}{12} = \frac{11}{12}$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه‌های ۵۳ تا ۵۸)

۱۰- گزینه «۳»

(مهمر بعیرایی)

$$\frac{n=1}{\text{فرد}} \rightarrow a_1 = 2a_1 + 2 \times 1 = 2 \times 8 + 2 = 18$$

$$\frac{n=2}{\text{زوج}} \rightarrow a_2 = a_2 + \frac{2}{2} = 18 + 1 = 19$$

(ریاضی و آمار (۳)، الگوهای قطعی، صفحه ۵۹)

علوم و فنون ادبی (۳)

۱۱- گزینه «۲»

(عزیز الیاسی پور)

موضوعات ابیات مرتبط:

الف) حقوق زنان

ج) آزادی و مخالفت با استبداد

د) توجه به مردم

موارد «ب» و «ه» به ترتیب سروده سعدی و فردوسی‌اند و مضامین آنها موارد اختصاصی مطرح در دوره بیداری نیستند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه ۴۴)

۱۲- گزینه «۲»

(مهمد ابوالسنی)

عبارات گزینه‌ها به ترتیب مربوط به:

گزینه «۱»: عارف قزوینی / گزینه «۲»: فرخی یزدی / گزینه «۳»: ایرج

میرزا / گزینه «۴»: اشرف الدین گیلانی

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ و ۱۷)

۱۳- گزینه «۴»

(مهمد ابوالسنی)

پدیدآورندگان آثار در همه گزینه‌ها درست آمده‌اند به جز اثر «دانشکده» که توسط ملک الشعرای بهار تألیف شده است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳، ۱۴، ۱۶، ۱۸ تا ۲۰)

۱۴- گزینه «۴»

(یاسین مهریان)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مسائل اخلاقی تا حد زیادی کارایی خود را از دست می‌دهند.

گزینه «۲»: نگرش شاعران: جزئی‌نگری و عینیت‌گرایی

گزینه «۳»: رونق طنز سیاسی - اجتماعی مربوط به نثر این دوره است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

۱۵- گزینه «۳»

(یاسین مهریان)

صبای کاشانی، در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت و گلشن صبا را به تقلید از بوستان سعدی نوشت؛ بنابراین «گلشن صبا» اثری منظوم است، نه منشور.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۳ و ۱۴)

۱۶- گزینه «۴»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

در این بیت مفاهیم دینی و همچنین تعبیرهای «اسیر رنگ شدن و بی‌رنگی» دیده می‌شود که مفاهیمی عرفانی و از ویژگی‌های سبک عراقی هستند. بیت از مثنوی معنوی مولانا است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: واژه «بادافره» نشانه توجه گروهی از شاعران این دوره به باستان‌گرایی و واژگان کهن است. بیت سروده ملک‌الشعرای بهار است.

گزینه «۲»: استفاده از زبان مردم کوچه و بازار و اصطلاحات عامیانه (کلانمدی‌ها - شماها) از ویژگی‌های بارز گروهی از شاعران دوره بیداری است. بیت سروده میرزاده عشقی است.

گزینه «۳»: اشاره به اهمیت وطن که از مفاهیم فکری دوره بیداری است. این بیت هم از بهار است.

(علوم و فنون ادبی (۳)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۵)

۱۷- گزینه «۳»

(سعید جعفری)

مراعات نظیر: سر، پهلو، سینه، بالین، بستر / تلمیح: ندارد.

تشریح سایر ابیات:

گزینه «۱»: تضمین: مصراع دوم، برگرفته از شعر «بوی جوی مولیان آید همی» از رودکی / جناس ناهمسان: کوی، جوی

گزینه «۲»: تلمیح: اشاره به داستان منصور حلاج دارد. / استعاره: شمع آمد و گفت. (تشخیص)

گزینه «۴»: جناس: بر، در / تضمین: «مرا به میکده بر، در خم شراب انداز» از حافظ

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۸- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

تلمیح: اشاره به داستان حضرت ابراهیم (ع)، مبارزه وی با نمود و گلستان شدن آتش بر ایشان / بیت فاقد جناس است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تضاد: «گرفتار» و «آزاد»، «نیست» و «است» / تکرار: گرفتار

نکته: گرفتار و آزاد در مصرع ۲ تناقض دارند.

گزینه «۲»: تناقض: دیدن شخصی که کور مادرزاد است. / لف و نشر: لف ۱:

رخ، لف ۲: زلف، نشر ۱: روز، نشر ۲: شب

گزینه «۴»: مراعات نظیر: خم - میکده / تشبیه: سیل کهسار خم، خانه پرهیز

(علوم و فنون ادبی، بیان و بدیع، ترکیبی)

۱۹- گزینه «۳»

(سپار غلام‌پور سیوکی)

جناس تام: «که» در دو معنا استفاده شده است: اولی به معنای «چه کسی» و دومی به‌عنوان پیوند وابسته‌ساز.

کنایه: «سنگین دل بودن» کنایه از بی‌رحمی و نامهربانی است.

پارادوکس: منظور از این که کسی دم عیسی مریم را داشته باشد این است که او زنده‌کنندهٔ مردگان باشد اما این که حیات‌بخش و زنده‌کننده، خودش کشنده باشد، پارادوکس می‌باشد.

تلمیح: اشاره به دم حیات‌بخش حضرت عیسی (ع) و این که با دم خود مردگان را زنده می‌کردند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۲۰- گزینه «۴»

(سعید یعفری)

لف: زلف، روی / نشر: روز و شب (لف و نشر مشوش)

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: لف: ولی، عدو / نشر: پر نور، نار (لف و نشر مرتب)

گزینه «۲»: لف: مهر، کین / نشر: سود، زیان (لف و نشر مرتب)

گزینه «۳»: لف: زلف، روی / نشر: صلیب، صنم (لف و نشر مرتب)

(علوم و فنون ادبی (۳)، بریع، صغفه‌های ۵۷ تا ۵۹)

۲۱- گزینه «۳»

(مهمرب ابوالسنی)

تناسب (مراعات نظیر): بین نرگس، باغ و سرو

تشخیص (استعاره): رکوع کردن نرگس، مؤذنی کردن فاخته

تلمیح: به «یسَّخُّ لَهِ ما فی السَّمَاوَاتِ وَ ما فی الْأَرْضِ»: همهٔ موجودات مشغول تسبیح خداوند هستند.

این بیت آرایه‌های لف و نشر (گزینه «۱»، تضمین و تضاد (گزینه «۲»)، متناقض‌نما (گزینه «۴») را ندارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، بیان و بریع، ترکیبی)

۲۲- گزینه «۳»

(مهمرب ابوالسنی)

وزن صحیح بیت سوم: مفعول مفاعیلن فعولن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صغفه‌های ۲۲ تا ۲۶)

۲۳- گزینه «۲»

(سیدعلیرضا احمدی)

وزن بیت الف و د: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

وزن بیت ب: مفعول مفاعیل مفاعیل فعل

وزن بیت ج: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

وزن بیت هـ: مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صغفه‌های ۲۳ تا ۲۶)

۲۴- گزینه «۴»

(کتاب آبی)

وزن صحیح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن

گزینه «۲»: مفتعلن فاعلات مفتعلن فع

گزینه «۳»: مستفعل فاعلات مستفعل (مفعول مفاعیلن مفاعیلن)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صغفه‌های ۲۳ تا ۲۶)

۲۵- گزینه «۳»

(رضا نوروزیگی)

در این گزینه، دو اختیار شاعری زبانی وجود دارد:

(چُ خُ شَسِ ت) و (کَ فِو ف تَد)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: (أَ كَ رِ حَ تِ مَ ا ل) و (مَ تِ تِ تِ صَ ا لِ)

گزینه «۲»: (تَ هَ مِ یَ نِ)، (گَ نَ هِ سِ ت) و (نَ ظَ رَ زَ)

گزینه «۴»: (اِمَ شَ بَ اِنِ) و (سَ مَ ا عِ سِ ت)

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صغفه‌های ۳۸ تا ۵۴)

۲۶- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۹۸)

دا	غ	م	ح	ب	ت	س	ت	ب	س	خ	ا	ن	ف	ر	و	ز	ج	ا	ن	دل
-	U	U	-	U	X	U	-	-	U	-	U	U	-	U	-	U	-	U	-	-
نی	ست	ز	ر	و	ز	ن	د	گ	ر	و	ش	نی	این	س	ا	ی	را	ی	را	دا

سایر ابیات نیز تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه دارند؛ ولی بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ندارند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صغفه‌های ۵۰ تا ۵۴)

جامعه‌شناسی (۳)

۳۱- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

تمامی موارد با متن صورت سؤال مرتبط است به جز گزینه «۳»، زیرا اگر این آگاهی‌ها و شناخت‌های عمومی (دانش عمومی یا دانش حاصل از زندگی) وجود نداشته باشد، زندگی اجتماعی ما مختل می‌شود و جهان اجتماعی فرومی‌پاشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، زفیره دانشی، صفحه ۳)

۳۲- گزینه «۱»

(زینب آزری)

تشریح موارد نادرست:

موضوع علوم اجتماعی: کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن
رویکرد روش‌گرا، روش علوم اجتماعی (جامعه‌شناسی و حقوق و مردم‌شناسی و ...) را تجربی و روش علوم انسانی (روانشناسی و ...) را غیرتجربی قلمداد می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۱)

۳۳- گزینه «۱»

(فاطمه صفری)

بررسی گزینه‌ها:

گزینه «۱»: درست - نادرست (از فواید علوم طبیعی است).
گزینه «۲»: درست - درست
گزینه «۳»: نادرست (از فواید علوم اجتماعی است). - درست
گزینه «۴»: نادرست (از فواید علوم اجتماعی است). - درست

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه‌های ۱۳ و ۱۵)

۳۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

- زندگی اجتماعی انسان به‌دلیل اینکه ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و ... دارد، شاخه‌ها و دانش‌های اجتماعی متفاوتی را پدید آورده است.
- در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای متفاوتی شکل گرفته است. جامعه‌شناسی تبیینی، تفسیری و انتقادی سه رویکرد اصلی جامعه‌شناسی‌اند.
- جامعه‌شناسی کلان، ساختار اجتماعی و سایر پدیده‌های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، علوم اجتماعی، صفحه ۱۶)

۲۷- گزینه «۲»

(سیرعلیرضا احمدی)

الف) مصوت کوتاه «ب» در واژه «همه» بلند تلفظ می‌شود.
ب) مصوت بلند «ی» در واژه «قاضی» کوتاه تلفظ می‌شود و مصوت کوتاه «ب» در ترکیب «قاضی شهر» بلند تلفظ می‌شود.
ج) مصوت بلند «و» در واژه «جادو» کوتاه تلفظ می‌شود و در ترکیب «جادوی نابه‌کار» مصوت کوتاه «ب» بلند تلفظ می‌شود.
د) مصوت بلند «ی» در واژه «خاقانی» کوتاه تلفظ می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، موسیقی شعر، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۴)

۲۸- گزینه «۳»

(عزیز الیاسی پور)

مفهوم بیت گزینه «۳» ثابت‌بودن تقدیر و تغییرناپذیری آن است؛ اما ابیات بقیه گزینه‌ها مفهومی از این است که انسان خام از احوال انسان کامل خبردار نیست.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۶۲)

۲۹- گزینه «۱»

(سعید یعفری)

هر دو بیت گزینه «۱» به پایداری و ایستادگی در برابر سختی‌ها اشاره دارند.

تشریح دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: در بیت اول شاعر به رنج کشیدن و سختی‌های زندگی‌اش اشاره دارد. در بیت دوم شاعر می‌گوید همه بیماران جسمانی منتظر دوا و درمانند، ولی بیمار عشق طلب رنج بیشتری می‌کند.

گزینه «۳»: در بیت اول شاعر به لزوم سختی کشیدن برای رسیدن به چیز باارزش می‌گوید و کوهکنی را که به‌دنبال گوهر (جوهرات) می‌گردد مثال می‌زند. در بیت دوم شاعر می‌گوید من هم مثل فرهاد کوهکن دچار بلای عشق هستم.

گزینه «۴»: در بیت اول شاعر می‌گوید انسانیت از میان رفته است و شیخ در شهر به‌دنبال انسان و انسانیت می‌گشته است. در بیت دوم خاقانی کسانی را که از او تقلید می‌کنند به زاغ تشبیه می‌کند که سعی می‌کند شیوه راه‌رفتن کبک را بیاموزد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۳۹)

۳۰- گزینه «۳»

(کتاب آبی)

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴»: دعوت به مبارزه برای آزادی وطن

در بیت گزینه «۳» شاعر آرزوی بندگی درگاه معشوق را دارد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهوم، صفحه ۴۴)

۳۵- گزینه «۱»

(کوثر شاه‌سینی)

- منظور از تبیین، بیان چرایی یک پدیده یا نشان دادن علت ایجاد یا زوال آن است.

- گاهی تغییر در یک پدیده اجتماعی با تغییر در پدیده دیگر همراه است. این دو پدیده را «هم‌تغییر» می‌گویند.

- جامعه‌شناسی تبیینی همان جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است و پوزیتیویسم به معنی وحدت روش علوم است.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه ۲۵)

۳۶- گزینه «۲»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌ها:

الف) موفقیت‌های دانشمندان علوم طبیعی، باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند تا شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی همچون ماشین و بدن انسان را برجسته کنند.

ب) جامعه‌شناسی در آغاز شکل‌گیری خود سعی کرد به علوم طبیعی به‌ویژه علم فیزیک نزدیک شود. به همین دلیل، آگوست کنت، بنیان‌گذار جامعه‌شناسی ابتدا نام «فیزیک اجتماعی» را برای این رشته برگزید.

پ) یکسان دانستن طبیعت و جامعه، انسان‌ها را به پیچ و مهره‌های نظم اجتماعی تقلیل می‌دهد.

(جامعه‌شناسی (۳)، نظم اجتماعی، صفحه‌های ۲۶، ۲۷ و ۲۹)

۳۷- گزینه «۱»

(سیرمهم‌مرنی ربانی)

اندازه‌گیری اجزای بدن در ایام جنگ جهانی دوم برای تعیین اینکه چه کسی از نژاد برتر برخوردار است و برگزاری جشنواره‌های زیبایی در روزگار ما، نشان‌دهنده تأکید افراطی بر امور قابل مشاهده‌اند که مربوط به سقوط ارزش‌ها از پیامدهای نادیده گرفتن معنای کنش می‌باشد.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۳۸)

۳۸- گزینه «۲»

(ریحانه امینی)

متن تصحیح شده:

تأکید بیش از اندازه رویکرد تبیینی بر نظم و ساختارهای اجتماعی به حذف اراده و خلاقیت، ارزش و اخلاق، آگاهی و معنا از زندگی اجتماعی می‌انجامد و شور زندگی را از انسان‌ها می‌گیرد. برای جلوگیری از بروز چنین پیامدهایی، کنش اجتماعی مورد توجه برخی جامعه‌شناسان قرار گرفت. نظریه پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا، مطالعه می‌کنند.

(جامعه‌شناسی (۳)، کنش اجتماعی، صفحه ۴۰)

۳۹- گزینه «۲»

(کوثر شاه‌سینی)

ماکس وبر معتقد بود کنش اجتماعی، معنادار است و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی، از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آن‌ها را فهمید. وبر با اینکه فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست، اما از آنجا که هنوز علم را به علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی ندارد. از این رو تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست بلکه آن را مقدمه و پیش‌نیازی برای روش علمی که همان روش تجربی بود، می‌انگاشت. به همین دلیل، وبر جامعه‌شناسی خود را تفهیمی - تبیینی معرفی می‌کرد. از نظر او جامعه‌شناس، فقط می‌تواند آرمان‌ها و ارزش‌های اجتماعی را توصیف کند؛ اما نمی‌تواند درباره آرمان‌ها و ارزش‌هایی که پدیده‌های نامحسوس و غیرتجربی‌اند، داور علمی کند؛ زیرا از نظر وبر با این کار جامعه‌شناس از دایره علم خارج می‌شود یا با نام علم، کار غیرعلمی می‌کند.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۴۸)

۴۰- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

- هدف رویکرد تفسیری، پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی نیست؛ بلکه معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی است.

(جامعه‌شناسی (۳)، معنای زندگی، صفحه ۵۱)

عربی زبان قرآن (۳)

۴۱- گزینهٔ «۴»

(ولی بری - ابهر)

«ما أبرئ نفسی»: نفسم را بی گناه نمی‌شمارم (رد گزینه‌های «۱» و «۲») / «النفس»: نفس (رد گزینهٔ «۲») / «السوء»: بدی (رد گزینهٔ «۲») / «إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي»: مگر اینکه پروردگارم رحم کند (رد گزینهٔ «۳»)

(ترجمه)

۴۲- گزینهٔ «۲»

(عمیرضا قانر امینی - اصفهان)

«العالم الأكبر الّذی»: جهان بزرگتری که (رد گزینه‌های «۳» و «۴») / «قد انطوى»: به هم پیچیده شده است / «یدعوننا»: ما را دعوت می‌کند، ما را فرا می‌خواند (رد گزینهٔ «۱») / «یُعطينا»: به ما می‌دهد / «تَتَخَلَّصُ»: رهایی می‌یابیم، خلاص می‌شویم (رد گزینه‌های «۱» و «۴»)

نکات مهم درسی:

۱- در تست‌های ترجمه، دقت کنید که فعل به صورت اسم ترجمه نشود.

۲- هرگاه پس از اسم «ال» دار، «الذی» بیاید؛ اسم «ال» دار معمولاً به صورت اسم نکره ترجمه می‌شود و «الذی» به معنای «که» می‌آید:

العالم الأكبر الّذی ..... جهان بزرگتری که ....

(ترجمه)

۴۳- گزینهٔ «۳»

(مهیر بیگلری)

«هذه»: این (رد گزینهٔ «۱») / «البضائع»: کالاها (رد گزینه‌های «۱» و «۴») / «عازم»: مضمّم (اسم فاعل است و نباید تفضیلی ترجمه شود). (رد گزینهٔ «۱») / «المُشتری»: خریدار (رد گزینهٔ «۲») / «البائع»: فروشنده (رد گزینه‌های «۲» و «۴») / «بیع»: فروش (رد گزینهٔ «۲»)

در جملهٔ عربی داده شده، معادلی برای «بود» وجود ندارد. (رد گزینهٔ «۱»)

(ترجمه)

۴۴- گزینهٔ «۳»

(بهروز هیدرلی)

«البناء»: (اینجا) ساختمان‌سازی / «کانوا»: بودند (رد سایر گزینه‌ها) / «استخدام»: به کار بردن / «یُسَهَّلُ»: ساده می‌کند (رد گزینه‌های «۱» و «۴») / «الأُمور الصَّعبة»: امور سخت

(ترجمه)

۴۵- گزینهٔ «۲»

(ولی بری - ابهر)

«هم‌میهنان تلاش می‌کنند»: يحاول المواطنون، يسعى المواطنون، المواطنون يحاولون (رد گزینهٔ «۴») / «در زمینه‌های مختلف»: فی المجالات المختلفة (رد گزینهٔ «۱») / «برای آباد کردن»: لإعمار (رد گزینه‌های «۳» و «۴») / «کشور»: البلاد (رد گزینهٔ «۴») / «میدوارانه»: راجین، آملین (نقش حال را دارد، نه صفت

← رد گزینهٔ «۳»

نکات مهم درسی:

۱- فعل در ابتدای جمله به صورت مفرد می‌آید، حتی اگر فاعل آن یک اسم مثنی یا جمع باشد.

۲- عموماً در برگرداندن جملات فارسی به عربی، نباید مصدر را به صورت فعل بیابوریم («آباد کردن» مصدر است در حالی که «أُن یعمروا» و «یعمرون» فعل هستند.)

(ترجمه)

۴۶- گزینهٔ «۲»

(امسان کلاته عربی)

فعل این گزینه باید به صورت مضارع (می‌بینی) ترجمه گردد.

(ترجمه)

۴۷- گزینهٔ «۳»

(امسان کلاته عربی)

کلمه «أعقل» بر وزن «أفعل» باید نوشته شود.

(ضبط حرکات)

۴۸- گزینهٔ «۲»

(علی مفسن زاده)

«لعلّ» از حروف مشبّهة بالفعل، به معنی «امید است، شاید»، غالباً برای بیان امید و رجاء استفاده می‌شود.

(انواع جملات)

۴۹- گزینهٔ «۴»

(کتاب آبی پیمان‌های)

در این عبارت، حروف مشبّهة بالفعل وجود ندارد، دقت کنید که «لکن» (ل+ ضمیر کن) به معنای «برای شما» را با حروف مشبّهة بالفعل اشتباه نگیرید. ترجمهٔ عبارت گزینهٔ «۴»: ای دانش‌آموزان! کتاب مفیدی برایتان آوردم و موضوعات جالبی در آن وجود دارد!

تشریح سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها، به ترتیب: «أَنَّ»، «لکن» و «لیت» از حروف مشبّهة بالفعل هستند.

(انواع جملات)

۵۰- گزینهٔ «۴»

(محمود یاربرین - یاسوج)

صورت سؤال، تعیین حال را از ما خواسته است؛ وظیفهٔ حال، بیان حالت و چگونگی یک اسم، در هنگام وقوع فعل است. در گزینهٔ «۴»، «مُتَفَكِّرین» حال است که حالت «التلامیذ» را بیان می‌کند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ «۱»: «مخرجاً» مفعول برای فعل «جَعَلَ» است.

گزینهٔ «۲»: «باکیاً» خبر «کان» است.

گزینهٔ «۳»: «تشیطین» صفت برای «صیادین» است.

(حال)

تاریخ (۳)

۵۱- گزینه «۲»

(ملیه کریمی)

گسترش مدارس جدید، تأسیس دانشگاه و رواج آموزش تاریخ به عنوان یک رشته علمی در دوره معاصر، به ترویج و توسعه روش پژوهش علمی تاریخ در ایران کمک شایانی کرد.

(تاریخ (۳)، تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر، صفحه ۶)

۵۲- گزینه «۳»

(علی محمد کریمی)

در دوره کریم خان زند هیئت‌هایی از فرانسه و انگلستان برای گرفتن امتیاز و ایجاد مراکز تجاری به ایران آمدند، اما چون با او به توافق نرسیدند، گشایشی در روابط صورت نگرفت.

(تاریخ (۳)، ایران و جهان در آستانه دوره معاصر، صفحه ۲۱)

۵۳- گزینه «۳»

(میلاد هوشیار)

در پایان دور اول جنگ‌های میان ایران و روسیه، معاهده گلستان و در پایان دور دوم، قرارداد ترکمانچای میان دو کشور به امضا رسید.

ایران در عهدنامه گلستان از داشتن کشتی جنگی در دریای خزر محروم شد و در معاهده ترکمانچای نیز متعهد به پرداخت ۵ میلیون تومان غرامت به دولت روسیه گردید.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

۵۴- گزینه «۲»

(میلاد هوشیار)

اتحاد سیاسی و نظامی ایران و فرانسه زیاد دوام نیاورد؛ زیرا ناپلئون اندکی بعد تمام تعهدات خود در برابر ایران را زیر پا گذاشت و با روسیه صلح کرد.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۴۶)

۵۵- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

دارالفنون یکی از مدارسی بود که با هدف آموزش علوم مختلف و فنون جدید به دانشجویان ایرانی، در داخل کشور و با ایده و پیگیری امیرکبیر، تأسیس شد.

نکته: دارالفنون مرکز آموزش عالی در ایران بود و نهادی مشابه دانشگاه‌های امروزی، نه مدارس

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی عصر قاجار، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۵۶- گزینه «۳»

(امیرحسین کاروین)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: روحانیون درآمدی مستقل از حکومت و دولت داشتند.

گزینه «۲»: بازار هسته اصلی نظام اقتصادی و اجتماعی در آن دوره بود.

گزینه «۴»: احساس تعلق شهرنشینان نسبت به محلات خود بود، نه صرف زندگی در شهر.

(تاریخ (۳)، اوضاع اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، صفحه‌های ۴۸ و ۴۹)

۵۷- گزینه «۱»

(ملیه کریمی)

در عصر قاجار، اروپاییانی که در تهران بودند در مراسم سال نو محفلی می‌آراستند و در آن، با پوشیدن لباس‌های مختلف و زدن صورتک (ماسک) بر چهره، جشن بالماسکه برپا می‌کردند. در مراسم سال ۱۲۸۳ ش. مسیو نوژ بلژیکی (کارگزار روس‌ها در امور گمرک ایران) با لباس روحانیان و در حالی که قلیان به دست داشت، عکس گرفت. این عکس در میان مردم عزادار پخش و موجب اعتراض مردم شد. رهبری این حرکت را آیت‌الله سید عبدالله بهبهانی برعهده داشت. در واقع این اولین جرقه نهضت مشروطه بود.

(تاریخ (۳)، نهضت مشروطه ایران، صفحه‌های ۶۵ و ۶۶)

۵۸- گزینه «۲»

(امیرحسین کاروین)

در جریان نهضت مشروطه آیت‌الله حاج میرزا حسین فرزند میرزا خلیل تهرانی شرکت داشت، اما خود میرزا خلیل در این بین نقشی نداشت.

(تاریخ (۳)، سیاست و حکومت در عصر قاجار، صفحه ۶۳)

۵۹- گزینه «۴»

(پواد میربلوکی)

ابتدا دولت اتریش به صربستان اعلام جنگ کرد و سپس آلمان به جانب‌دای از اتریش و روسیه به جانب‌داری از صربستان وارد جنگ شدند.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۸۴)

۶۰- گزینه «۲»

(پواد میربلوکی)

اعتراض شخصیت‌های ملی، سیاسی و مذهبی و گروه‌ها و احزاب گوناگون به قرارداد ۱۹۱۹ و مخالفت با آن، یکی از علل مهم سقوط دولت وثوق‌الدوله بود.

(تاریخ (۳)، جنگ جهانی اول و ایران، صفحه ۹۱)

جغرافیا (۳)

۶۱- گزینه «۱»

(مهمعلی قطیبی بایگی)

مهم‌ترین ویژگی‌های روستاها در مقایسه با شهرها عبارت‌اند از:

- فعالیت جمعیت در بخش کشاورزی (زراعت، دامداری، جنگل‌داری، صید و شکار و ...)

- جمعیت کمتر و تراکم کمتر جمعیتی؛

- فضاهای باز و چشم‌اندازهای طبیعی بیشتر و گسترده‌تر؛

- خدمات و تسهیلات کمتر و محدودتر؛

- روابط خویشاوندی و وابستگی اجتماعی بیشتر (در شهرها: نوگرایی بیشتر و تغییرات اجتماعی سریع‌تر).

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۶)

۶۲- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

آستانه جمعیتی نفوذ، یعنی حداقل جمعیت یک منطقه که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارند.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۹)

۶۳- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

در سده نوزدهم و نیمه اول قرن بیستم در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی اروپا و آمریکای شمالی، به‌دنبال توسعه صنایع کارخانه‌ای مهاجرت از روستاها به شهرها رخ داد. این مهاجرت تدریجی و طولانی‌مدت بوده و همگام با تحولات صنعتی شدن صورت گرفته است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۷)

۶۴- گزینه «۳»

(علیرضا رضایی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) با افزایش درآمدهای نفتی، تجهیزات و کارخانه‌ها به شهرها تخصیص یافت. (د) انهدام کشاورزی معلول طرح اصلاحات ارضی است.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۶۵- گزینه «۴»

(مهمربابوالحسنی)

به‌طور کلی، افزایش جمعیت شهری از چهار طریق صورت گرفته است:

- افزایش طبیعی جمعیت شهرها یعنی رشد موالید (تولدها) نسبت به مرگ و میر

- مهاجرت روستاییان به شهرها

- افزایش جمعیت برخی روستاها و تبدیل شدن آنها به نقاط شهری

- ادغام روستاها در بافت شهری

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه ۱۹)

۶۶- گزینه «۳»

(مهمربابوالحسنی)

بررسی عبارات نادرست:

«الف»: مهاجرت از روستا به شهر در کشورهای آسیایی، آفریقایی و آمریکایی لاتین، با توسعه صنعتی همگام نبودند.

«ه»: هرچند میان سطح شهرنشینی در آسیا و آفریقا با نواحی توسعه‌یافته صنعتی آمریکای شمالی و اروپا و استرالیا اختلاف قابل توجهی وجود دارد، باید توجه کرد که سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است و همچنان ادامه دارد.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۱۱، ۱۴، ۱۵ و ۱۷)

۶۷- گزینه «۲»

(کنکور سراسری ۱۴۰۱)

در نواحی حاشیه‌نشین و حومه‌های فقیرنشین شهرها (اسکان غیررسمی یا غیرقانونی) انحرافات و کجروی‌های اجتماعی، سرقت و خشونت، اعتیاد، طلاق و ... گسترش می‌یابد.

به‌طور کلی فضاهای شهری می‌توانند در پیشگیری از وقوع جرم یا جرم‌خیزی نقش داشته باشند.

به کمک هوشمندسازی شهری به‌طور مثال نصب دوربین‌های مداربسته در نقاط مختلف شهر می‌توان از گسترش این پدیده جلوگیری کرد. همچنین با آموزش عمومی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای شهروندان می‌توان تا حدودی از پیشرفت آن جلوگیری نمود.

مبلمان شهری بازتاب فرهنگ و هویت شهروندان است. در طراحی مبلمان شهری فرهنگ و هنر بومی و ملی تقویت می‌گردد و به نیازهای افراد ویژه به‌طور مثال معلولان و جانبازان و سالخوردگان توجه می‌شود.

(جغرافیا (۳)، جغرافیای سکونتگاه‌ها، صفحه‌های ۲۲، ۲۴ و ۲۶)

گزینه «۲»: زاویه نداشتن دایره ذاتی آن است، بنابراین نیاز به دلیل ندارد.

گزینه «۳»: حیوان بودن انسان، ذاتی اوست و به دلیل نیاز ندارد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستگی، صفحه ۵)

۷۳- گزینه «۳»

(کیمیا طوماسبی)

درخت یک ماهیت ممکن الوجود است، بنابراین برای اینکه در جهان خارج وجود یابد و به اصطلاح واجب الوجود بالغیر بشود، به یک عامل و علت بیرونی نیازمند است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: مفهوم «مستطیل سه‌ضلعی» ممتنع الوجود بالذات است؛ اما مفهوم درخت ذاتاً ممکن الوجود است و اگر علتی پیدا نشود که به آن وجود بدهد، ممتنع الوجود بالغیر خواهد شد.

گزینه «۲»: ممکن است آن علت و عامل بیرونی که ماهیت ممکن را به وجود می‌آورد، واجب الوجود بالغیر باشد.

گزینه «۴»: در صورت فقدان علت و ترجیح کفۀ عدم نسبت به بودن، این ماهیت ممتنع الوجود بالغیر می‌شود نه ممتنع الوجود بالذات.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۱ و ۱۲)

۷۴- گزینه «۳»

(کیمیا طوماسبی)

حکم به اینکه برق علت روشن شدن اتاق است، تنها از طریق عقل صورت می‌پذیرد و تجربه فقط تعاقب و پشت‌سرهم آمدن دو حادثه را درک می‌کند. توجه کنید که حواس روشن شدن اتاق را درک می‌کند، اما درک اینکه علت این روشنایی چه بوده تنها از طریق عقل میسر است.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۷۵- گزینه «۱»

(کیمیا طوماسبی)

طبق اصل وجوب علی و معلولی می‌توان گفت چنانچه علت وجود داشته باشد، معلول نیز ضرورتاً وجود خواهد داشت و هم‌چنین از وجود معلول می‌توان به این پی برد که علت آن نیز وجود داشته است، زیرا معلول با قطع نظر از علت، امکان ذاتی دارد و با آمدن علت است که وجود معلول ضرورت می‌یابد.

عبارت صورت سؤال و سایر گزینه‌ها به اصل سختیت میان علت و معلول اشاره دارند.

(فلسفه دوازدهم، جهان علی و معلولی، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۶۸- گزینه «۲»

(علیرضا رضایی)

در سامانه اطلاعات جغرافیایی، داده‌های مربوط به پدیده‌های دنیای واقعی را می‌توان براساس اهداف مطالعه و نوع ویژگی‌های موردنظر در قالب لایه‌هایی جداگانه طبقه‌بندی و ترکیب کرد.

(مغرافیا (۳)، فنون و مهارت‌های مغرافیایی، صفحه ۳۹)

۶۹- گزینه «۴»

(فاطمه سقایی)

ماهیت حمل‌ونقل اساساً جغرافیایی است و با مفاهیمی چون مکان، موقعیت مکانی، مسافت، مبدأ و مقصد سروکار دارد.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۳۴)

۷۰- گزینه «۱»

(فاطمه سقایی)

استفاده برای رفتن به مناطق روستایی و انعطاف‌پذیری بیشتر و توقف در ایستگاه‌های متعدد و دسترسی به نقاط مختلف از مزیت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای است.

(مغرافیا (۳)، مغرافیای حمل‌ونقل، صفحه ۳۵)

فلسفه دوازدهم

۷۱- گزینه «۲»

(سبا پعفرزاده صابری)

الف) اینکه از اشیایی می‌توانیم رسیدیم اما اکنون به شناخت آن‌ها رسیدیم، این حقیقت را نشان می‌دهد که واقعیت‌هایی مستقل از ذهن ما و در جهان خارج وجود دارند که انسان می‌تواند آن‌ها را بشناسد و در جهت رفع نیاز از آن‌ها استفاده کند که اشاره به قدم اول در فهم «مغایرت وجود و ماهیت» دارد.

ب) در عبارت دوم با بررسی عناصر شیمی متوجه دو جنبه مختلف از اشیاء خارجی می‌شویم و در جهت شناخت وجود و ماهیت آن‌ها تلاش می‌کنیم. همین مورد نشان از قدم دوم در فهم «مغایرت وجود و ماهیت» دارد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و پیوستگی، صفحه‌های ۲ تا ۳)

۷۲- گزینه «۴»

(الله فاضلی)

حمل رسانای الکتریسیته بودن بر این فلز نیازمند دلیل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: حمل یک چیز بر خودش به دلیل نیاز ندارد.

دلایل نادرستی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: مربوط به بحث علت ناقصه و علت تامه است.

گزینه‌های «۳» و «۴»: با برهان این‌سینا ارتباط بیشتری دارند.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۳۲ تا ۴۴)

۸۰- گزینه «۱»

(علیرضا نصیری)

از نظر فلاسفه مسلمان، آثار باورمندی به خدا زمانی آشکار می‌شوند که ابتدا وجود خداوند را توسط دلایل برهانی ثابت کنیم و آن‌گاه با توجه به باور عقلی استوار، از فواید آن بهره‌مند شویم. بنابراین از نظر آنان بدون اثبات عقلی و پذیرش وجود خدا نمی‌توان از آثار باور به او بهره‌مند شد. بنابراین، این نسبت را می‌توان به پذیرش چیزی مانند «کارما» و اعتقاد به حقیقی بودن آن و سپس تنظیم کردن اعمال به دلیل ترس از آن، دانست.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۲»: اگر امری ناشاختنی یا ناشناخته باشد و نشود وجود و آثار آن را شناخت یا اثبات کرد، بنابراین نمی‌شود به آن باورمند نیز بود و در نتیجه نمی‌تواند همان نسبتی را با اعمال و معناداری زندگی انسان داشته باشد که فلاسفه مسلمان به آن معتقدند.

گزینه «۳»: عبارت موجود در این گزینه، یعنی ترس از چیزی (طرد شدن توسط خانواده) با وجود این‌که مطمئن هستیم هرگز وجود ندارد و نخواهد داشت، دقیقاً برعکس آن نسبتی است که فیلسوفان مسلمان میان پذیرش وجود خدا و معناداری زندگی برقرار می‌دانند.

گزینه «۴»: از نظر فیلسوفان مسلمان نمی‌توان به وجود یا عدم وجود خداوند بی‌اعتنا بود و در عین حال از آثار آن بهره‌مند شد و بنابراین این گزینه نمی‌تواند گزینه درستی باشد.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت دوم، صفحه‌های ۴۷ و ۴۸)

۷۶- گزینه «۱»

(کیمیا طهماسبی)

معنای چهارم اتفاق، رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده است. این معنای اتفاق با هیچ‌یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست؛ بلکه مربوط به علم ناقص و محدود ما نسبت به حوادث پیرامونی است. وقوع این حادثه پیش‌بینی نشده قطعاً تابع علل خاص خود بوده است. بنابراین عبارت گزینه «۱» از پیامدهای قبول این معنا از اتفاق نیست.

(فلسفه دوازدهم، کرامت تصویر از جهان؟، صفحه ۲۶)

۷۷- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمان‌های)

برهان مشهور ارسطو بر اثبات وجود خدا، برهان حرکت نام دارد. او معتقد است که وجود حرکت در عالم نیازمند یک محرکی است که خود آن محرک، حرکت نداشته باشد، زیرا اگر آن نیز حرکت داشته باشد، نیازمند یک محرک دیگر است و آن محرک دوم نیز به همین ترتیب نیازمند محرک سوم است و سلسله محرک‌ها تا بی‌نهایت جلو خواهد رفت و چنین تسلسلی عقلاً محال است.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت اول، صفحه ۳۴)

۷۸- گزینه «۴»

(کنکور سراسری ۹۹)

دکارت می‌گوید تصور حقیقت نامتناهی نمی‌تواند از او یا هر موجود متناهی دیگری باشد.

(فلسفه دوازدهم، فردا در فلسفه - قسمت اول، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۷)

۷۹- گزینه «۱»

(کنکور سراسری ۹۹)

برهان فارابی بیانگر تسلسل علل است و تسلسل علل نامتناهی را رد می‌کند. پس دو عنصر مهم در آن وجود دارد: یکی مشروط بودن وجود یک معلول به علتی و دیگری غیرممکن بودن ادامه یافتن زنجیره علل تا بی‌نهایت. گزینه «۱» دربرگیرنده این مباحث است.